

1. miesto

Anjelské slzy

Alexandra Terézia Krupčíkova

ročník 2., II.DA

Gymnázium Jána Hollého, Na Hlinách 30, 91701 Trnava

Prešlo mnoho rokov od toho osudného dňa 21. júla 1880, keď som stála v dome evanjelického farára Pavla Štefánika. Teda, aspoň myslím, že prešlo veľa rokov... Čas je pre mňa často ťažké zaregistrovať, no svet sa zdanlivo zmenil. To však nie je príliš prekvapivé – zmena visela vo vzduchu už vtedy, dokonca hustejšie ako zvyčajne. Preto som napokon bola v Košariskách, čakajúc na môjho nového človeka. Sledovala som rodiacu ženu spreď postele, niekedy sa otáčajúc na pôrodné babice, ktoré pripravené postávali vedľa postele. Ich strážni anjeli boli v iných energetických sférach, samej sa mi do preskakovania nich nechcelo, takže som čakala sama. Vracajúc sa myšlienkami naspäť k mojej novej pracovnej pozícii ma donútilo zamračiť sa. Túto dušu som predtým stretla v nebi, keď som skúmala situáciu, no a v celej úprimnosti ma mátali určité pochyby, či to po tej dlhšej dovolenke zvládnem. Aktuálne, skôr ako pochybnosti, to možno bola istota, ktorá sa dobiedzala do mojej mysle. Tá duša totiž ukázala, že bola vychytralá, výrečná s neskutočným zmyslom pre spravodlivosť i tam hore. Takých je vždy komplikované udržať nažive... Vrhajú sa do problémov jeden za druhým a moje pomyselné, staré anjelské kosti to takmer nezvládajú. Nie žeby mi chýbali skúsenosti, tento tip som pred dovolenkou dostavala mnohokrát, ale s každým sa to nakoniec ukázalo byť dobrodružstvo svojej vlastnej originality. Inými slovami som sa možno bavila, no bola to dych berúca zábava. V izbe zaznel prenikavý detský plač. Pozrela som sa na novorodeniatko, vyzeralo také drobné, krehké...

Ako roky plynuli, malý Milan Rastislav rástol. Vyrástol z neho intelektuálny, spravodlivý a tvrdohlavý muž, ktorý mi nezvykol dať moment pokoja. Prirodzene, bola som naňho hrdá, ale v minulosti ma niekedy napadlo, či som nás do Paríža nepremodlila. No keď som sa naň teraz hľadela, vedela som, že úspech dosiahol sám. Ja som len mala česť byť svedkom pri jeho pokroku. Mala som česť vidieť ho študovať astronómiu a liezť po rebríčku najlepších astronómov. Podnikal výpravy, hoci tie ma niekedy oprávnene mobilizovali, ako napríklad pri výstupe na observatórium na Mont Blanc. Čítala som jeho časopis Akadémie i ďalšie jeho vedecké práce, moje obľúbené, samozrejme, že tie z roku 1906. Napiek mojím obavám, naplno som si vychutnávala česť spoznať túto geniálnu ľudskú bytosť. Darilo sa mu dobre, čo mi prinieslo úsmev. Úsmev mi však čoskoro opäť opadol. Podľa vedenia má čoskoro začať svoju vojenskú službu, vstúpiť do letectva, tvoriť Česko-slovenské légie... Pripomienky, že moje obavy sú oprávnené.

No raz som stála v malebnom prostredí Ivanky pri Dunaji. Tragický deň 4. mája 1919 konečne prišiel. Stromy šumeli pod jemným vetríkom, slnečné lúče sa hrali s farbami májových listov. Takmer perfektná sceneria mieru, pokoja a slobody. Zrazu sa k zemi rútilo lietadlo Caproni 450. Padajúce objekty s ľuďmi vo vnútri by ma zvyčajne príliš nezaujímali, to má riešiť strážny anjel cestujúcich. Ale to presne bol môj problém. K zemi padalo lietadlo typu Caproni 450 s mojím človekom vo vnútri a ja som nemohla spraviť nič. Vedela som už v to ráno, že jeho čas nastal neodvratne, podpísaný samotným osudom. Moje pokusy spôsobiť búrku pred odletom vyšli nazmar – buď za to mohlo tisícročie, ktoré rýchlo plynulo odkedy som pracovala v odbore počasia, alebo si zo mňa osud uťahoval pre moje bláznivé pokusy – nikdy to nezistím. Hnev i smútok naplňoval energetické pole okolo mňa. To rýchlo hustlo, sťahovalo sa k sebe. Príroda, tak majstrovsky vytvorená Bohom, vo mne nezanechala úžas.

Nepripadala, že naberá dojem šedých odtieňov. Jeho smrť prichádzala priskoro. Ešte sa mal oženiť, mať deti. Žiť si ten svoj dobrodružno-usadený život s milovanou snúbenicou, markízou Giuliany Benzoni, a pár deťmi, kým ja by som stresovala nad tým, že okolo mňa pobejú malí ľudia. V mysli som prechádzala všetky tie šťastné spomienky, ktoré mi táto služba priniesla, všetko, čo ma naučil. Lietadlo sa zrazilo so zemou, duša môjho človeka čoskoro opustila jeho hmotnú podobu. Po líci mojej energetickej formy mi stiekla slza, obklopil ma prach. Unikol mi ironický smiech, keď som si uvedomila, že mi zase niečo pripomenul. Aj anjeli smútia, aj anjeli milujú, a aj anjeli strácajú. A ja som stratila to najcennejšie – môjho hrdinu Milana Rastislava Štefánika.

2.miesto

Názov: „Niet slobody, kde niet vzdelania a charakteru.”(M.R. Štefánik)

Michaela Mrštinová

Škola: Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského Liptovský Mikuláš

Už od nepamäti v ľudskom srdci drieme neuhasiteľná túžba – túžba, ktorú sa diktátori a mocní snažia uspať, ktorá po prebudení ženie ľudí na barikády, do prvých línií, ktorá z nich robí nezastaviteľných hrdinov - túžba po slobode. Uplynulo už neuveriteľných 100 rokov od tragickej udalosti, ktorá z radov bojovníkov v mene slobody predčasne vytrhla nebojácneho Rytiera Čestnej légie, nášho rodáka Milana Rastislava Štefánika. Ani jeho smrť však nemohla zastaviť tento boj. A práve jeho múdrosť nás môže správne nasmerovať, varujúc, že niet slobody, kde niet vzdelania a charakteru.

Nevyhnutnosť vzdelania je niečo, čo si uvedomil chudobný kňaz z Košarísk, a k čomu viedol aj malého Milana. Na počiatku jeho cesty za poznaním bola otcova knižnica, zdanlivo skromná, a tá bohatstvom svojej múdrosti vštepovala chlapcovi lásku ku knihám a učeniu. Rozhladený čitateľ a usilovný študent skutočne zaujal miesto v elite francúzskych vzdelancov. Intelekt však nikdy nesmie ísť sám, vždy musí ísť ruka v ruke s charakterom. Súcit, láska, odpúšťanie, čestnosť, odvaha, spravodlivosť, vernosť... Vytrvalosť, ktorá udržala mladého nositeľa Rádu Čestnej légie nažive pri opakovaných zdravotných problémoch; húževnatosť, ktorá ho len 5 mesiacov po operácii žalúdka priviedla na front prvej svetovej vojny. Kde realita doby predurčila ponurú budúcnosť roľníckej triedy, tam sloboda pozdvihla francúzskeho generála, bojovníka a hrdinu. Vzdelanie a charakter tvoria slobodu, a to nie len slobodu národa ako takého, ale práve jednotlivca. Voľnosť mysle, oslobodenie sa od spoločnosti, od davu.

Sloboda už bola nastolená, boje pominuli a niet sa čoho obávať? Na prvý pohľad to tak môže vyzeráť, avšak naša sloboda má úhlavného nepriateľa a nie je ním politický režim, ani vojna, ani autokratický tyran. Je nenápadný, skrytý... Vír dnešnej doby. To všetko, čo ju pod pozlátkou pokroku definuje – povrchnosť, uponáhľanosť, fenomén nemám čas, falošné hodnoty, pravda vymenená za lož, spoločenské konvencie, imidž a prestíž... Podvedome sa stávame čoraz väčšími individualistami, len sa ticho prizeráme úpadku národa. Po konkrétne príklady nemusíme chodiť ďaleko. Len sa pozrime do nášho susedstva, či nebudaj vlastných domácností. Koľkokrát i mne samej kládli rodičia na srdce poctivosť, usilovnosť, a samozrejme –dobre sa uč! A pritom sú kedysi tak ťažko získateľné vysokoškolské tituly dnes prístupné každému. Zdá sa, že čím menej charakteru a čím ostrejšie lakte, tým úspešnejším sa človek môže stať. Pravý, múdry charakter – ten, ako sa hovorí, len na chlieb natrieť... Žijeme

rýchlo, moderne, kdeže by sme našli čas žiť do hĺbky, precítiť vzácne okamihy, načúvať... A honba za márnym odleskom spoločenského uznania a slávy sa nezvratne, špirálovito víri a zrýchľuje. Vír taký silný, že vtiahne každého - slúži mu verejná mienka, médiá, politika, ba dokonca literatúra! Sme tým doslova zahľtení... A tak nepovšimnutá ostáva tichá múdrosť otcovej knižnice, starých mám, samej prírody, je prevalcovaná spoločnosťou 21. storočia. Udupaná formálnosťou, zviazaná byrokraciou a váhou vlastnej pretvárdky. Na papieri sme síce slobodní, ale v skutočnosti sme otroci.

Ale nemusíme byť! Môžeme byť slobodní! Sám Štefánik nám šiel príkladom, jeho slová rezonujú desaťročiami – niet slobody tam, kde nejde vzdelanie bok po boku s charakterom. Rozvaha a odvaha. Ak sa pliaga dostáva k moci, nie len v jednom živote, no do najvyšších pozícií, nemôžeme ostať pasívni, nemôžeme mlčať! Človek nemusí mať v mene Rastislava, aby bol slobodný od predstáv diktovaných spoločnosťou a o svoju slobodu bojoval. Nemusíme len bezducho splynúť s davom, prijať jeho požiadavky, kritériá, predurčenú budúcnosť ponurej prepracovanej triedy. Tie sivé oči, tvár nemo a dôstojne hľadajúca z dejepisných učebníc oživa pred očami, povstáva a burcuje – aj my musíme smelo povedať ľži do očí: NIE! Lež pravde, slobode naše vzdelané, charakterné, vrúcne ÁNO!

3.miesto

Veriť, milovať, pracovať

„Je Milan Rastislav Štefánik hrdina?“

Barbora Kopnická

15 rokov

Kvarta

Evanjelické gymnázium Jána Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice

„Veriť, milovať, pracovať.“ Heslo, ktoré keď odznie, vybaví sa nám jedno významné meno. Meno letca, vojaka, diplomata, horolezca, fotografa, no i vedca, ktorému vďačíme za veľa. Áno, jedná sa o Milana Rastislava Štefánika.

Jeho život, riadený práve týmito tromi, pre niekoho možno bezvýznamnými slovami, bol naplnený priam heroickým výkonom. Nebol len človekom slova, ale aj činov, a v jeho prípade veľkých. Nie som to však len ja, kto si to myslí. Sú o tom presvedčení aj mnohí Slováci, prečo by sa inak stal Najväčším Slovákom?

Hoci sa toho nedožil, keďže zomrel na ceste do už samostatného Československa, jeho cieľ a vízia sa naplnili. Nebyť tohto srdcom národovca, možno by sme dnes nemali samostatnú krajinu. Kto vie?

Nemohol vedieť, že sa o ňom bude vyučovať na školách, a že deti v 21. storočí budú písať referáty týkajúce sa jeho života, či činov. Všetmožno sa snažil dosiahnuť svoj cieľ. Vo vtedajšej dobe viac pôsobil v zahraničí ako doma, a tak ho lepšie poznali Američania ako Slováci. Precestoval skoro celý svet, ktorý spoznával.

„Ja s údivom hľadím do vesmíru a snažím sa v ňom určiť súradnice mojej duše.“ Keby nám tieto súradnice presne povedal, pravdepodobne by ukazovali jeho vlasť, ktorú nikdy nezradil. Napriek tomu, že sa stal francúzskym občanom, nezanevrel na svoj ľud. Ten mal u neho vždy prvé miesto.

Hoci mal viac lások, najväčšou bola jeho snúbenica – talianska šľachtická Giuliana Benzoní, s ktorou sa už pri osudovom prvom stretnutí do seba zapozerali. M. R. Štefánik bol presvedčený, že nemá právo na radosť a osobné šťastie, pokiaľ iných povoláva do vojny za svoju vlasť. Toto hovorí nielen o jeho férovosti a oddanosti, ale najmä o spolupatričnosti. Aj keď pre neho snúbenica znamenala veľa, čo dokazuje aj list na rozlúčku a na ich opätovné stretnutie, ktorý sa našiel po tragickom páde lietadla, bol to vizionár s jasne vytýčeným cieľom.

Jeho zbraňami boli slová. Dosiahol nimi zázraky. Vyjednal, aby sa v Rusku, Francúzsku a Taliansku mohli zhromažďovať československé légie. Bol natoľko výrečný, že sa mu podarilo presvedčiť hlavy týchto krajín. Vďaka nemu mohli légie bojovať po boku Dohody, ktorá uznala vznik Československa.

O jeho jedinečnosti svedčí, že si na „Veľkého syna“, ako je nazvaný na mohyle, ľudia pamätajú až dodnes, kedy si pripomíname 100 rokov od jeho smrti. Na jeho počesť bolo postavených aj niekoľko pamätných sôch nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Najznámejšia je však Mohyla M. R. Štefánika na Bradle medzi mestom Brezová pod Bradlom a obcou Košariská, jeho rodiskom. Mohyla je súčasne symbolom samostatnosti a slobody nášho národa a pamätník významnej historickej udalosti, kedy sa Slováci zaradili medzi slobodné národy sveta. Na jeho pohrebe sa zúčastnilo 30-tisícové zhromaždenietvorené aj bežnými ľuďmi, ktorí si význam pochovávaného uvedomili, až keď tam uvideli všetkých zástupcov dohodových mocností. Ďalšou známou sochou je socha na brehu Dunaja, kde sa Štefánik pozerá do sveta a do budúcnosti. „Nech každý z nás je dnes lepší, ako bol včera a vlasť naša bude veľká a slávna.“

Spoznať skutočný obraz o človeku je naozaj ťažké. O to ťažšie to je, ak sa jedná o dôležitú osobnosť, ktorá ovplyvnila spoločnosť a stala sa symbolom národa. Jeho život pokrývajú mnohé legendy, či fakty, pričom nám zabraňujú vidieť to najcennejšie. Človeka hrdinských činov. A presne takýmto človekom bol aj Milan Rastislav Štefánik.

4. miesto

Je Milan Rastislav Štefánik hrdina?

Leonard Komárek (15r.), I.B

Gymnázium Senica

„Pre ľudí, pevného predsavzatia a vytrvalosti niet nemožností,“ povedal raz mladý študent Univerzity Karlovej v Prahe svojmu priateľovi. Vtedy ešte nemohol ani tušiť, ako vďaka svojej vytrvalosti a pevnému predsavzatiu ovplyvní dejiny dvoch národov a stane sa symbolom nádeje pre miliónov ľudí.

Kto boltouto významnou osobnosť a prečo si ju pripomínať? Ak chceme pochopiť prínos M. R. Štefánika, musíme si najprv pripomenúť jeho život. Milan Rastislav Štefánik sa narodil do neľahkej doby, poznačenej krutou maďarizáciou, národnostným útlakom a chudobou. Už od malička javil lásku k vzdelávaniu, k čomu mu napomáhala najmä rozsiahla knižnica jeho otca, evanjelického kňaza a vzdelanca Pavla Štefánika. Bol to práve jeho otec, kto viedol malého chlapca k poznaniu a vlastenectvu.

Po maturite sa Štefánik rozhodol študovať v Prahe techniku, odbor stavebné inžinierstvo, neskôr prestúpil na astronómiu. Tu sa pridol do spolku *Detvan* a neskôr sa stal jeho tajomníkom a predsedom. Taktiež sa stal stúpencom časopisu *Hlas*. Prečo? Štefánik si už ako mladý uvedomoval kritické postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku a nebolo mu to jedno. Preto sa aj snažil v zahraničí rôznymi spôsobmi poukazovať na situáciu Slovákov pod tvrdou rukou Maďarov.

Štefánik mal vždy veľa priateľov, jedným z nich bol aj tvrdý čechoslovakista, budúci minister s plnou mocou pre správu Slovenska, Vavro Šrobár. Aj keď boli názorovo úplne odlišní, priateľstvo pretrvalo až do Štefánikovej smrti. Myslím si, že tento povahový rys robil zo Štefánika výborného diplomata a politika, dokázal sa „baviť“ s hocikým, nehľadiac na jeho názory či politickú orientáciu. Keď sa počas štúdií stretol Štefánik s Masarykom, stal sa jeho stúpencom a prijal jeho myšlienky, až na jednu, ideu čechoslovakizmu – myšlienku, že Česi a Slováci sú jeden národ.

Po skončení štúdií sa Štefánik stal vedcom – astronómom na plný úväzok. Prestáhoval sa do Francúzska, kde aj pôsobil. Behom rokov sa z rodáka z Košarísk, stal uznávaný vedec vyššej triedy, ktorého kontakty siahali až do najvyšších politických kruhov Francúzska, Veľkej Británie či iných európskych mocností.

Po vypuknutí 1.svetovej vojny sa, aj napriek ťažkým zdravotným problémom, pridol k novovzniknutému francúzskemu letectvu. Stal sa jedným z najlepších pilotov Francúzsko-britskej armády, čo dokazuje aj fakt, že službu končil v hodnosti brigádneho generála. Prečo sa rozhodol nasadiť vlastný život? Pretože nemohol len tak nič nerobiť, pretože mu to česť kázala.

Vďaka svojim kontaktom zoznámil Masaryka s politickými špičkami Francúzska, ktorí sa rozhodli podporovať boj Čechov a Slovákov o vznik spoločného štátu. Nakoniec sa to vďaka Masarykovej myšlienke, Štefánikovmu diplomatickému nadaniu a domácemu odboju podarilo. Štefánik dostal v novovzniknutej vláde funkciu ministra vojny. Bola to len malá odmena za tak obrovské úsilie.

Keď sa potom po šiestich dlhých rokoch vracal do svojej milovanej vlasti, jeho lietadlo, podľa oficiálnych správ, havarovalo. Je smutnou iróniou osudu, že za svoj život preletel celý svet, no tragickým sa mu nakoniec stal príchod do rodnej krajiny.

Je teda Milan Rastislav Štefánik hrdina? Jednoznačne je. Prečo? Pretože bol obyčajný človek, ako my všetci, a napriek tomu dokázal niečo, čo bolo pre Slovákov v tej dobe priam nemysliteľné – vybojovať nám demokratický štát s právom na vlastný jazyk a kultúru bez utláčania.

Je pravda, že bratia Česi nás napokon brali ako jeden národ, ale to už tu Štefánik nebol, aby sa za nás mohol znova postaviť. Ako je možné, že dokázal také veci aj napriek svojmu podlomenému zdraviu? „*Veriť, milovať, pracovať*“, to bola myšlienka, ktorej bol Štefánik verný po celý svoj život. Nemal to ľahké, ale nikdy sa nevzdal a bojoval za to, čo je správne.

Od tejto veľkej osobnosti som sa naučil, že keď v niečo silno veríme, tvrdo na tom pracujeme a nevzdávame sa, úspech nás neminie. Štefánik miloval Slovensko aj zaň zomrel. Precestoval mnohé krajiny sveta, ale nikdy nezabúdal odkiaľ je.

Odkaz Milana Rastislava Štefánika by nemal byť zabúdaný ani v dnešnej dobe. V dnešnom Slovensku, v ktorom stúpajúci liberalizmus, zasahujúci najmä mladých ľudí, učí zabúdať alebo až opovrhovať vlastnou krajinou, kultúrou a predkami, by si najmä mladé generácie mali brať zo Štefánikovho života príklad, pretože je to osobnosť vhodná toho, byť vzorom. Verím že úsilie a myšlienky Milana Rastislava Štefánika nebudú nikdy zabudnuté.

5. miesto

Veriť, milovať, pracovať

Samuel Grega

Vek: 18

Trieda: oktáva

Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského, Liptovský Mikuláš

Je pre mňa ct'ou písať o velikánovi nielen slovenských, ale aj svetových dejín, hrdom Slovákov, ktorý za necelých 40 rokov svojho života zanechal značné stopy, ovplyvňujúce dejiny. Svojou odvahou a cieľavedomosťou motivoval mnohých jednotlivcov k boju za lepší život a je teda hrdinom, ktorý nám má stále čo povedať – Milan Rastislav Štefánik.

V túžbe dosiahnuť cieľ človek potrebuje nádej, potrebuje vieru, že to dosiahne. Ak by Štefánik nemal vieru, dnes by sme ho nepoznali. Latinské príslovie “Per aspera ad astra,” teda cez prekážky ku hviezdam, bolo mottom jeho života. S vierou dokázal v Paríži tráviť pol roka v chudobe a v nádeji príchodu slávneho astronóma Julesa Janssena, ktorý Štefánika následne zamestnal v jeho Meudonskom observatóriu a mladý Slovák sa potom dostal až na strechu Európy – Mont Blanc. Pri tomto všetkom však myslel na ťažké časy, ktoré prežívajú jeho ôsmi súrodenci v Uhorsku. Vo svojich myšlienkach veril v niečo nové, dovtedy neznáme. Vďaka svojej oddanosti a pevnosti mohlo vzniknúť Československo a Štefánik cez prekážky vyletel ku hviezdam ako minister vojny. Tento chrabrý muž pochopil, čo je viera. Viera je čin. Odmalička boli pre neho vzory konajúcej viery dvaja veľkí muži, Ježiš Kristus a Ján Hus. Túžil byť ako oni – v pokore konajúci.

Pokorná cesta žitia musela byť naplnená láskou. Talianska markíza Giuliana Benzoniová si získala jeho srdce a s generálom sa zasnúbili. Boli by sa aj zobrali, keby Štefánikova obrovská láska k vlasti a túžba vrátiť sa domov nedopadla tragicky krátko predpoludním 4. mája 1919. Práve láska k vlasti bola hnacím motorom odvážneho bojovníka. Túžil dať Slovákom slobodu, vlastnú krajinu s Čechmi. Nerobil to iba z kancelárie, preto napriek túžbe byť doma bol na konci vojny na Sibíri, kde sa potreboval postarať o to, aby tento štát nebol opäť ztročený, tentokrát bolševikmi z Ruska. Republika síce vznikla, ale boj o ňu len začínal.

Práve toto bol Štefánik, muž činu. Jeho viera a láska ho motivovali k práci. Napriek úspechu, ktorý dosiahol ako astronóm, neprestával pracovať. Svoju rodnú zem navštívil v roku 1913 a potom sa vrátil už len v troskách lietadla. Nie je to preto, že by sa chcel vyhnúť vlastnému kraju, práve naopak. Chcel pomôcť a vedel, že jeho pomoc Československu je diplomaticky, ale aj v boji potrebná mimo krajiny. V náročných časoch vedel, že s narastajúcimi prekážkami musí rásť i jeho energia na ich prekonávanie.

Prešlo 100 rokov od tragickej smrti Milana Rastislava Štefánika. Aké stopy zanechal? Nakoľko relevantné sú hodnoty jeho života pre nás a čo sa od neho môžeme naučiť? Veda odvtedy nabrala obrovské pokroky. Za posledných 100 rokov sa ľudstvo dostalo do vesmíru, zatiaľ čo Štefánik ho skúmal len zo zeme. Ľudstvo preletelo cez oceán, ale on nikdy nemohol

zažiť takýto dlhý let. Dokonca ani naše Slovensko nebolo samostatnou republikou. Bolo tu Československo. Aký má teda život Štefánika dopad na nás? Dámy a páni, jeho dopad siaha oveľa ďalej. Vďaka nemu boli otvorené dvere možnostiam, aby sa vymenované veci udiali, vďaka nemu môžeme spoznať ľudskosť, bojovnosť a cieľavedomosť. On sám povedal: „Je potrebné ľudí učiť veriť, je potrebné ich milovať napriek všetkým chybám, je potrebné učiť ich milovať, ale je nevyhnutné tiež pracovať a učiť iných pracovať.” Štefánik dokazoval svoju vieru a lásku činom. Ako sám povedal, je potrebné, aby sa tomu ľudstvo, teda aj my, učilo. K pozíciám predsedu spolku Detvana, doktora filozofie, astronóma či politika sa nedostal automaticky. Úspech v živote prišiel len pod podmienkou, ak bude naplno veriť, milovať a pracovať. Jeho život bol kompozíciou obrovskej viery, železnej vôle a ušľachtilej lásky k národu.

Jeho životná morálka a disciplína sú pre nás motiváciou veriť, milovať a pracovať pre zlepšenie nás samých, nášho okolia a tohto sveta.

Čestné uznanie

Tatiana Gáborová, Septima A

Škola: Gymnázium M. R. Štefánika, Slnecná 2, 931 01 Šamorín

Pavol Országh Hviezdoslav, najvýznamnejšia postava slovenskej literatúry, Ľudovít Štúr, vedúca osobnosť slovenského národného obrodzenia, Ján Kollár, hlásateľ slovanskej vzájomnosti. Toto všetko sú páni, ktorí právom nesú označenie „osobnosť národných dejín“. Patrí k týmto mužom aj Milan Rastislav Štefánik?

Štefánik bol slovenský astronóm, brigádny generál francúzskych ozbrojených síl, skvelý diplomat a jeden z mála Slovákov, ktorí skutočne rozumeli geopolitike. Spolu s Edvardom Benešom a Tomášom Garriguom Masarykom bol kľúčovou osobou našej novodobej histórie a zaslúži si patričné uznanie od súčasných Slovákov.

V našej histórii tu však bolo aj pred ním, aj po ňom veľa významných vedcov a vedkýň, politikov a političiek, ľudí, ktorí našu krajinu a jej obyvateľov výrazne posunuli vpred. Či už technicky, alebo urobili prsto Slovensku, inak zabudutej malinkej krajine, meno vo svete. A aj keď si uvedomujeme ich dôležitosť, nepovažujeme ich za národných hrdinov. V čom je Štefánik iný?

Myslím si, že keď sa snažím nájsť odpoveď na otázku či je legitímne pokladať M.R.Štefánika za národného hrdinu, je tu ešte jedna vec, na ktorú sa musím opýtať najprv: „Prečo sa o tomto rozprávame až teraz sto rokov po jeho smrti? Prečo tu doteraz nebol nikto, kto, ak si to Štefánik naozaj zaslúžil, z neho legendu urobil?“

Na Slovensku sa po Štefánikovi volá letisko, niekoľko ulíc, pár gymnázií a má tu mohyly. Nič viac. Keď sa povie jeho meno nevynoria sa nám v mysliach rovnaké myšlienky ako Čechom pri zmienke Tomáša Garrigua Masaryka. A pritom si dovoľím tvrdiť, že na vzniku Československa sa podieľal rovnako. Odpoveď na túto otázku je pomere jednoduchá. Pre vznik národnej osobnosti, respektíve legendy, je potrebný niekto, kto túto legendu bude udržiavať pri živote. Najlepšie nejaká politická sila, ktorá má na to patričné prostriedky. Po Štefánikovej smrti na našom území boli pri moci nacionalisti, demokrati a komunisti. Teraz si dovoľím parafrázovať vysokoškolského profesora Martina Mojžiša. Podľa neho, aj keď mali všetci prostriedky, Milan Rastislav Štefánik nikdy nezapadal do ich politického videnia sveta. Predsa len, nacionalisti nepotrebovali k uzurpovaniu svojej moci nejakého francúzskeho občana a zakladateľa Československa. Demokrati by si protirečili, ak by oslavovali človeka, ktorý chcel naše územie chrániť pred vplyvom maďarského katolíckeho kléru minimálne dvojročnou vojenskou diktatúrou. A nakoniec, Štefánik vyhlásil, že bolševizmus nie je nič iné ako násilie a treba proti nemu neustále bojovať. Načo by bolo komunistom oslavovať človeka, ktorého slová išli inherentne proti ich ideológii.

A v Česku tieto dôvody na vytvorenie legendy z Masaryka boli? Nie, ale ani byť nemuseli – bol tam totiž Masaryk samotný. Bol dôležitou súčasťou verejného diania v Československu v rokoch 1914 – 1935. Nedal sa len tak vymazať z pamäti národa, aj keby to niekomu veľmi vyhovovalo, veď bol štyrikrát prezidentom. Zato Štefánik samotný nikdy na pôdu

Československa ani len nevkročil. Zomrel 4.5.1919 pri páde lietadla, práve keď sa do svojej domoviny vracal.

Úprimne verím, že človek ako Štefánik si zaslúži stáť na piedestáli spolu so Štúrom, Hviezdoslavom, Kollárom a inými. Veď aj vďaka nemu sa dnes nazývame Slovácki. Predsa len, nebyť Československa, ktovie, aká budúcnosť by čakala Slovákov.

Áno, v našej histórii sme mali veľa významných ľudí, Štefánik však ovplyvnil moderné dejiny tak ako málokto a on jediný, aj napriek tomu, že cestoval po celom svete a mohol si vybrať, kam chce patriť a komu chce slúžiť, zostal bytostne Slovákom a bojoval za práva Čechoslovákov až do svojho posledného dňa.

Napokon, koho iného by sme mali označiť za národného hrdinu, ak nie človeka, z ktorého nepoddajnosti, poctivosti a odvahy v boji za pravdu, by sme si mohli brať príklad aj dnes, v 21.storočí viac ako sto rokov po jeho smrti. Verím, že jeho výrok: „Pravde veriť, pravdu žiť a pravdu brániť.“ a jeho chrabré skutky by mohli byť inšpiráciou nemálo ľuďom, ktorí v modernej Európe bojujú práve pomocou pravdy proti populizmu, dezinformáciám a iným výzvam súčasnej demokracie.

Ďakujeme, Pán Generál, si naším hrdinom.